

VV - commissie Veiligheid en Gezond Water

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	15-03-2017	Agendapuntnummer 5.c.
Onderwerp	Vaststellen Integraal afvalwaterketenplan cluster Bollenstreek	
Collegevergadering	07-02-2017	
VV-vergadering	VV: 29-03-2017	
Portefeuillehouder	J.C.H. Haan	
Corsanummer	17.010235	
BABS id	5952	
Bijlagen	Bijlage: IAWKP - Beleidsmodule Bijlage: IAWKP - module financiële verankering Rijnland Bijlage: IAWKP- Kwantificeerbare voorbeelden Bijlage: H2O-artikel Samenwerking in de praktijk - Regionale wateroverlast opgelost met rioleringsmaatregelen	

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. Het integraal afvalwaterketenplan Bollenstreek, in lijn met Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer, in zijn geheel vast te stellen en in te stemmen met;
 - a. Het gezamenlijk ontwikkelde beleid voor de waterketen binnen de samenwerking sub-regio Bollenstreek; het plan sluit aan op vigerend beleid van Rijnland en biedt oplossingen voor opgaven uit het Bestuursakkoord Water (zoals verminderen regeldruk, en uitfasen van bepaalde vergunningen).
 - b. De bijbehorende financiële onderbouwing; het plan leidt niet tot wijzigingen van het vigerende MJP.

VV-besluitnota

De verenigde vergadering

besluit:

1. Het integraal afvalwaterketenplan Bollenstreek, in lijn met Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer, in zijn geheel vast te stellen en in te stemmen met;
 - a. Het gezamenlijk ontwikkelde beleid voor de waterketen binnen de samenwerking sub-regio Bollenstreek; het plan sluit aan op vigerend beleid van Rijnland en biedt oplossingen voor opgaven uit het Bestuursakkoord Water (zoals verminderen regeldruk, en uitfasen van bepaalde vergunningen).
 - b. De bijbehorende financiële onderbouwing; het plan leidt niet tot wijzigingen van het vigerende MJP.

Context

Sinds 2001 werken de gemeenten Katwijk, Lisse, Noordwijkhout, Noordwijk en Teylingen én het hoogheemraadschap van Rijnland in de afvalwaterketen samen in de sub-regio Bollenstreek. In 2011 is door de waterschappen, het Rijk, de provincies, gemeenten en drinkwaterbedrijven het Bestuursakkoord Water (BAW) getekend. Het akkoord heeft onder meer tot doel in 2020 een structurele besparing in het beheer van de waterketen van 450 miljoen euro per jaar te realiseren. Tevens dient de personele kwetsbaarheid te worden verminderd en het beheer verder geprofessionaliseerd. De kostenbesparingen worden gerealiseerd door doelmatigheidsmaatregelen in de afzonderlijke organisaties en meer en intensievere samenwerking tussen de waterbeheerders en de drinkwaterbedrijven. Om inzicht te geven of de afgesproken gematigde lastenstijging en besparingen daadwerkelijk worden gerealiseerd, brengen de BAW-partners de resultaten langs drie parallelle sporen in beeld:

- Ontwikkeling van de belastingen en kosten (bijvoorbeeld Waterschapspeil).
- De manier waarop de besparingen in de praktijk worden gerealiseerd (o.a. door visitatiecommissie).
- Ontwikkeling van de geleverde prestaties (via bedrijfsvergelijkingen).

Recent is de Regionale monitor BAW ontwikkeld, om de voortgang in de regio te kunnen meten. De monitor geeft gemeenten en waterschappen kwantitatief inzicht in kosten en kwaliteit. Voor gemeenten wordt ook de kwetsbaarheid in beeld gebracht. De monitor gaat gebruikt worden om de voortgang van het IAWKP te volgen.

In 2014 is in de sub-regio Bollenstreek, onder de naam ketenschouw, een gezamenlijke verkenning uitgevoerd naar verbeteringen, optimalisaties en samenwerking binnen de gehele afvalwaterketen. Alle collega's werkzaam in de waterketen binnen Rijnland en de gemeenten hebben bijgedragen aan deze schouw. Hierbij is ook nadrukkelijk over de eigen werkgrens heen gekeken. Naast kennis en een lijst van samenwerkingsmogelijkheden heeft dit ook enthousiasme en vertrouwen voor een intensievere samenwerking opgeleverd. De resultaten van deze ketenschouw zijn opgenomen en geïntegreerd in alle onderdelen van dit integraal afvalwaterketenplan Bolleestreek (verder IAWKP genoemd). De resultaten zijn ook gebruikt voor rapportage over de voortgang van de samenwerking in de regio Rijnland aan een onafhankelijke visitatiecommissie waterketen onder voorzitterschap van mw. Peijs. De gerealiseerde en voorziene besparingen voor de sub-regio Bollenstreek bedroegen toen € 4,4 mln eenmalig en € 0,7 mln structureel. Dit werd onder andere bereikt door gezamenlijke uitvoering van taken (gemeenten) en vervallen van bepaalde investeringen (zoals bergbezinkbassins in het rioolstelsel).

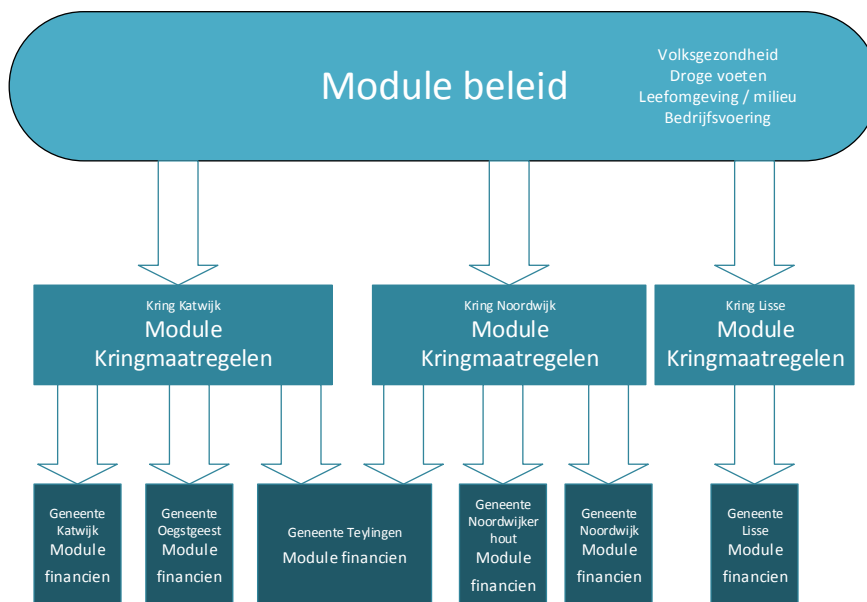
Tijdens de ketenschouw is geconcludeerd dat in de Bollenstreek het laaghangend fruit in de samenwerking al zorgvuldig is opgepakt. Structureel samenwerkingsoverleg en het gezamenlijk aanbesteden van diensten zoals advies, onderzoeken, reiniging en inspectie zijn inmiddels de standaard werkaanpak. De ketenschouw maakte duidelijk dat verdere samenwerking moest worden gezocht in het beter afstemmen op elkaars beleidscyclus en de beleidsmatige aanpak.

Om verdere stappen te zetten in de afspraken van het Bestuursakkoord Water hebben de gezamenlijke waterwethouders, de directies van drinkwaterbedrijven en de Hoogheemraad in juli 2016 een nieuwe samenwerkingsovereenkomst getekend voor de regio Rijnland. Voor de samenwerkende partners in de sub-regio Bollenstreek is hierin een bestuursopdracht geformuleerd om de beleidstrajecten Gemeentelijke RioleringsPlannen van gemeenten en zuiveringsplannen van Rijnland in één nieuw integraal plan samen te voegen. Binnen voornoemde bestuursopdracht is nadrukkelijk aangegeven dat de bestuurlijke autonomie en de taakverdeling rond de wettelijke watertaken ongewijzigd blijft.

Het resultaat ligt voor U, het IAWKP Bollenstreek 2017-2021 samengesteld uit elf modules: Beleid, Kringmaatregelen en Financiële Verankering (zie figuur 1). De modules zijn ieder op zich goed leesbaar en dienen ieder hun eigen doel.

In de beleidsmodule staat het beleid van de gemeenten Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen en van Rijnland voor de afvalwaterketen, opgesplitst in zowel de doelen volksgezondheid, droge voeten en leefomgeving als zorgplichten en bedrijfsvoering. De beleidsmodule is een levend document dat periodiek geactualiseerd wordt.

In de module Kringmaatregelen zijn per zuiveringskring (de rioolwaterzuivering en de daarop aangesloten gemeentelijke rioolstelsels) de zorgplichten voor stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater uitgewerkt in maatregelen. Alle investeringen, vervangingen, onderhoudsmaatregelen, inventarisaties en onderzoeken en de (kosten)planning hierbij zijn samenhangend weergegeven. De module geeft ook aandacht aan de bedrijfsvoering aspecten waarmee het mogelijk wordt de afvalwaterketen te beheren 'als ware het één systeem'.

Figuur 1 - indeling in modules

Het organisatiespecifieke beslisdocument voor elk van de deelnemende organisaties is de module "Financiële verankering". In dit document is voor elke organisatie op hoofdlijnen het beleid en maatregelen met bijbehorende financiële en personele onderbouwing beschreven. De module "Financiële verankering Rijnland" en de "Beleidsmodule" zijn respectievelijk als bijlage 1 en 2 opgenomen.

Het voorliggende IAWKP is uniek te noemen. Het is één van de eerste integrale afvalwaterketenplannen van Nederland. Met dit IAWKP worden de bestaande "verbeterde Gemeentelijke RioleringsPlannen" (verder vGRP genoemd) van de gemeenten en de basiszuiveringsplannen van Rijnland vervangen. Daartoe wordt het IAWKP voor besluitvorming in iedere organisatie voorgelegd. Iedere organisatie laat het IAWKP door College en Raad of Verenigde Vergadering vaststellen. Gezamenlijk is afgesproken om gedurende de eerste vier maanden van 2017 het bovengenoemde besluitvormingsproces te doorlopen.

Argumenten

1.1 Het IAWKP leidt tot een betere samenhang van beleid en een gezamenlijke, integrale aanpak van nieuwe opgaven (o.m. klimaatbestendigheid en duurzaamheid).

Het IAWKP is een invulling van de wettelijke opgave en draagt bij aan een gestructureerde (planmatige) samenwerking tussen gemeenten en het Hoogheemraadschap (BAW en Waterwet art 3.8). In de beleidsmodule staat het beleid van de gemeenten Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout en Teylingen en van Rijnland voor de afvalwaterketen, opgesplitst in zowel de doelen volksgezondheid, droge voeten en leefomgeving (waaronder duurzaamheid) als zorgplichten en bedrijfsvoering. Het vigerend Rijnlands beleid voor gemeentelijke rioleringszaken staat in de nota emissiebeheer riolering (10.28569) en actualisatie beleid ongerioleerde lozingen (12.21332). In het beleid staat samenwerking met gemeenten centraal. Qua ambitie en doelen richt het beleid zich o.a. op het beter grip krijgen en houden op de samenstelling van het afvalwater, het voorkomen van de afvoer van schoon water naar de riolering (afkoppelen hemelwater), het terugdringen van de vuillast uit de riolering naar het oppervlaktewater en een beter beheer van gegevens in de waterketen. In het IAWKP is het huidige beleid als vertrekpunt gehanteerd, en wordt ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen waaronder meer burgerparticipatie. Het gezamenlijk ontwikkelde beleid voor de Bollenstreek is opgenomen in de Beleidsmodule (zie bijlage 2). De integrale aanpak komt ondermeer terug bij de aanpak van wateroverlast op straat. Maatregelen beperken zich dan niet alleen tot de waterketen maar kunnen ook in het watersysteem worden genomen (zie bijlage 3 voor voorbeelden). Ook staan er beleidsuitgangspunten in die (indirect) een bijdrage leveren aan de KRW-opgave voor schoon water. Een voorbeeld hiervan is de aanpak van glastuinbouwlozingen. Maatregelen hiervoor hoeven overigens niet specifiek in het IAWKP opgenomen te worden maar kunnen ook in ander samenwerkingsverbanden afgesproken en opgepakt worden, bijvoorbeeld binnen het RBO-West of Gebiedsaccount Bollenstreek.

1.2 Uitvoering van het BAW in "optima forma"

Gebaseerd op onze samenwerkingsovereenkomst voor de regio Rijnland en het Bestuursakkoord Water (BAW) is in dit IAWKP in alle modules het streven naar intensievere samenwerking ingebracht. Het werken aan de doelen van het Bestuursakkoord Water is hiermee geborgd in beleid, werkplannen, werkafspraken en de financiële paragraaf. Ter verduidelijking wordt opgemerkt dat hierbij vooral samengewerkt wordt aan kennis, beheer, nieuwe ontwikkelingen, optimalisatie op kwaliteit en kosten. Hierbij gaat het om alle facetten in de afvalwaterketen en zijn organisatie en gemeentegrenzen ondergeschikt. Specifieke oplossingen worden in meerdere gemeente toegepast en of ingekocht. Het resultaat is hogere Kwaliteit, lagere Kosten en lagere Kwetsbaarheid (3 k's). Hieraan wordt gezamenlijk gewerkt. De financiële voordelen worden zorgvuldig gebruikt en teruggegeven in kwaliteiten zoals klimaatbestendigheid en duurzaamheid, of in een minder stijgende heffing. In Bijlage 1 zijn een aantal gekwantificeerde voorbeelden opgenomen.

De ontwikkeling en verandering van de organisatie(s) is in dit iAWKp bewust niet ingevuld, omdat voorsnog wordt uitgegaan van netwerksamenwerking. In het vervolgotraject van Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer (ook wel TOZ genoemd),

zullen, op initiatief van Rijnland, gesprekken worden gevoerd over verdergaande vormen van samenwerking.

1.3 Verlagen regeldruk tussen overheden

In het iAWKp zijn vier, gezamenlijk ontwikkelde procedures, opgenomen waarmee we voorsorteren op het kunnen laten vervallen van een aantal (Rijnlandse) vergunningen (aansluit- en watervergunningen). Hiervoor volgt later dit jaar nog een voorstel vanuit deregulering (o.m. intrekken aansluitverordening Rijnland). Door planmatig af te stemmen over bestaande en nieuwe ongerioleerde lozingen van huishoudelijk afvalwater sorteren we ook voor op de aangekondigde wetswijzing die de ontheffingsaanvraag bij de provincie overbodig zal maken en afstemming tussen gemeenten en waterschappen zal verplichten. De procedures dragen daardoor bij aan het verlagen van regeldruk tussen overheden.

1.4 Er wordt voorgesorteerd op de omgevingswet

Dit iAWKp volgt de landelijke trend om wetgeving te vereenvoudigen en publieke belangen in lokaal toegesneden afspraken te borgen in gezamenlijk opgestelde plannen. Deze vereenvoudiging zal in de toekomst verder worden ingevuld door het inwerking treden van de Omgevingswet. Gevolg van deze Omgevingswet is dat de GRP-verplichting per 2020 komt te vervallen. Het is de bedoeling om de verschillende watertaken op te nemen in een door de gemeente te ontwikkelen omgevingsvisie. Vanuit deze visie wordt een programma uitgewerkt en kunnen regels worden gesteld in een op te stellen omgevingsplan. De omgevingswet biedt de ruimte om het programma met meerdere bestuursorganen gezamenlijk op te stellen. Dit IAWKP is al een eerste aanzet daartoe qua gezamenlijke visievorming en programmering.

Verder vraagt de omgevingswet om afstemming van RO vraagstukken, daarin zijn (grond)water en riolering ook belangrijke aspecten. Het integrale Afvalwaterketenplan verwoordt het beleid en de voorgenomen maatregelen voor de zorgplichten en is daarmee een bouwsteen voor de regionale omgevingsaanpak en interdisciplinaire samenwerking.

In de samenwerking sub-regio's "Leiden" en "Het Groene Hart" wordt ondertussen gewerkt aan opstellen van integrale waterketenplannen (IWKP), wat al weer een stap verder gaat dan een IAWKP. In deze regio's worden ook de drinkwaterbedrijven Dunea en Oasen betrokken bij de gezamenlijke beleidsvorming en opstellen van maatregelen. Binnen het SWWK, het samenwerkingsverband van Rijnland en Dunea dat voorziet in gezamenlijk rioleringsbeheer voor de Gemeente Noordwijkerhout wordt gestreefd naar een verdere uitbreiding van het rioolbeheer voor meerdere gemeenten.

Risico's

1.1 Beschikbare tijd van alle partners

Intensievere samenwerking vraagt meer tijd, niet alleen van Rijnland maar ook van de partners. Voor Rijnland is de benodigde personele inzet voor het IAWKP Bollenstreek geraamd op 3.200 uur voor gehele planperiode (2017-2021). Deze inzet is beschikbaar binnen de huidige formatieruimte.

Het risico bestaat dat gedurende de uitvoering onvoldoende capaciteit beschikbaar blijkt. Door frequent overleg op zowel ambtelijk als bestuurlijk nivo en een voorgestelde aanpak/proces met stuur- en werkgroepen kan een dergelijk risico vroegtijdig worden onderkend, besproken en aangepakt

1.2 partijen stoppen met de samenwerking

De kans erop wordt zeer laag ingeschat. Het IAWKP is een invulling van de wettelijke opgave en draagt bij aan een (verplichte) gestructureerde (planmatige) samenwerking tussen gemeenten en het Hoogheemraadschap (Waterwet art 3.8).

(concept) VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 07-02-2017, kenmerk
17.010235,
en gelet op artikel 3.8 van de waterwet,

besluit:

1. Het integraal afvalwaterketenplan Bollenstreek, in lijn met Toekomst Organisatie Zuiveringsbeheer, in zijn geheel vast te stellen en in te stemmen met;
 - a. Het gezamenlijk ontwikkelde beleid voor de waterketen binnen de samenwerking sub-regio Bollenstreek; het plan sluit aan op vigerend beleid van Rijnland en biedt oplossingen voor opgaven uit het Bestuursakkoord Water (zoals verminderen regeldruk, en uitfasen van bepaalde vergunningen).
 - b. De bijbehorende financiële onderbouwing; het plan leidt niet tot wijzigingen van het vigerende MJP.

Leiden, 29-03-2017.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

